

[Niels Helveg Petersen]

ministerens udtalelser bringes til afslutning på en sådan måde, at der efter debatten ikke består tvivl om regeringens vilje til at efterleve folketingets vedtagelser, både deres ånd og bogstav. Den tvivl er det statsministerens opgave at fjerne. Det er ham og kun ham, der kan gøre det.

Statsministeren har allerede i forbindelse med debatten om udenrigsministerens udtalelser i Sabro givet til kende, at hvis udenrigsministeren var korrekt citeret i Jyllands-Posten, så måtte udtalelserne betegnes som uacceptable. Statsministeren kunne faktisk ikke udtale sig anderledes og har næppe haft lyst til at udtale sig anderledes, fordi han som regeringschef i modsat fald ville bringe sig selv og den samlede regering i konflikt med folketingets flertal.

Udenrigsministerens udtalelser til Information, hvor han taler om totalt ansvarsløse råd, regeringen har modtaget vedrørende FN-afstemningerne, kan der siges meget om. Det er sket, men der kan ikke siges særligt meget godt. Efter de dementerede Sabroudtalelser måtte disse udtalelser virke som en rød klud.

Udenrigsministeren siger, at han har sigtet til råd om at undlade at stemme for en sovjetisk resolution, men det skaber ikke fuld klarhed. Ministeren taler nemlig om resolutioner, ikke om en enkelt resolution, og udtalelsen er også uklart derved, at ministeren drager statsretten ind i billedet i forbindelse med et råd afgivet af FN-delegationen. En henvisning til statsretten er helt overflødig i denne sammenhæng, fordi de delegerede i FN udtrykkelig har rådgivende status. Der opstår aldrig statsretlige problemer, hvis en regering, som det før er sket, vælger et andet standpunkt end de FN-delegerede.

Netop i forlængelse af debatten om Sabroudtalelserne kunne Informationsudtalelserne efterlade det indtryk, at ministeren, når han talte om de totalt ansvarsløse råd, sigtede til et flertal i folketinget og et flertal i det udenrigspolitiske nævn. Ministeren siger, han ikke har ment det på den måde, har sagt det i dag, men i så fald synes jeg ministeren har udtrykt sig forkert.

Jeg lægger vægt på afslutningen i ministerens tale i dag. Som jeg hørte ministerens udtalelse, sagde ministeren: jeg skal være den første til at beklage, at mine udtalelser har givet anledning til misforståelser, og mi-

nisteren understregede i øvrigt i afslutningen af sin tale, at han ikke havde haft til hensigt at tale nedsættende om folketingets flertal.

I denne forbindelse vil jeg opfordre statsministeren til at gøre det klart, at regeringen ikke betegner råd fra et flertal som fuldstændig ansvarsløse, og at noget sådant også ville være uacceptabelt.

Jeg vil endvidere opfordre statsministeren til at gøre det klart, hvorledes regeringen opfatter samspillet mellem udenrigspolitisk nævn og regeringen. Den rådgivning, der finder sted i nævnet, er ikke uforpligtende. Den er ikke uforpligtende for de partier, der deltager i den, eller de personer, der deltager i den, og den er heller ikke uforpligtende på anden måde, hvilket jo ses af, at det måske aldrig før er sket, at en regering ikke har fulgt råd givet af et flertal i nævnet.

For nævnets placering i vort politiske system er det afgørende, at statsministeren på regeringens vegne gør det klart, at regeringen ikke har til hensigt at grundlægge en ny tradition omkring den rådgivning, der finder sted i nævnet. Vel er det sådan, at man kan sige, at råd i nævnet ikke formelt i strengt statsretlig forstand er bindende for regeringen, men det indebærer ikke, at regeringen uden politiske konsekvenser kan gøre, hvad den vil i forhold til nævnets rådgivning. Det ville være farligt, hvis en sådan kurs blev anlagt. Det tror jeg ikke regeringen vil, men det er vigtigt, at statsministeren gør det klart.

Den radikale folketingsgruppe har ikke noget ønske om at deltage i noget, der kan kaldes personforfølgelse, heller ikke af udenrigsministeren. Ja, jeg vil faktisk minde om, at denne grundholdning i det radikale venstre er årsag til, at flere tidligere socialdemokratiske ministre kunne beholde deres ministerposter. Det synes jeg den socialdemokratiske opposition burde erindre sig i denne debat.

For os er det selve sagen, der er afgørende. Folketinget har tidligere i dag vedtaget vigtige retningslinjer for Danmarks modstand imod raketopstillingen, om Danmarks afstemning i FN. Det er selve sagen. Vi har ikke noget at hævne os på over for udenrigsministeren, men vi har et stærkt ønske om, at der efter debatten i dag ikke består tvivl om regeringens holdning til nogle principper, der vedrører selve vores forfatning.